

-attentat ta' evażjoni tad-Dwana

-sejba fuq bażi ta' probabilita` minkejja liberazzjoni in sede penali

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

Seduta tad-9 ta' Lulju 2019.

Rikors Ġuramentat Nru 990/2012GM

Carmelo Grech ID93255M u
Gulf Fisheries Limited C Reg
no 41709

vs

Direttur Generali (Dwana)

Il-Qorti,

Rat it-Talba Maħlufa li permezz tagħha l-attur, wara li ppremetta:

Illi huwa l-Kaptan tal-Bastiment MAE YEMANJA li għandu IMO Official Number 702749 liema bastiment huwa proprjeta` tal-kumpannija Gulf Fisheries Limited liema bastiment huwa registrat bħala Bastiment Kummerċjali skond id-dokument A u B annessi.

Illi bħala Kaptan tal-istess bastiment jopera kummerċjalment fil-ġarr tal-merkanzija varja u kien strumentali għall-ġarr ta' mediċinali u pprovvisti essenzjali fil-kunflitt tal-gwerra Ċivili li seħhet fil-Libja fis-sena 2011/2012, kif wkoll għall-evakwazzjoni ta' persuni u tobbja li twasslu l-Libja sabiex jassistu l-feruti fil-kunflitt.

Illi fil-lejl bejn 15 u 16 ta' April 2012 meta r-rikorrent kien qiegħed jittenta jidhol fil-Port Valletta kellu problemi ta' natura mekkanika fl-imsemmi bastiment u tali emergenza per neċessita` kienet tirrikjedi illi huwa ma jitrakkax iżda johroġ barra l-Port sabiex jimmanuvra u jittenta jsib alternattiva għall-ħsarat.

Illi l-bastiment Kummerċjali kellu abbord merkanzija konsistenti f' sigaretti dettaljati fin-nota ta' Qbid numru 46/12 liema sigaretti kienu destinati għall-konsenja effettiva u legittima kif awtorizzat jagħmel r-rikorrent fl-esercizzju tal-kummerċ fl-imsemmija prodotti.

Illi l-imsemmija prodotti konsistenti f' sigaretti tad-ditta Walton u Capital mhumieq sigaretti kummerċjalment fis-suq lokali u Ewropew u ma kien hemm ċertament ebda intenzjoni jew possibilita li dawn kienu qatt intizi għal kummerċ fis-suq lokali. Dawn baqgħu abbord għaliex jiformaw parti min konsenja ferm akbar li giet imqasma għewwa l-Libja fil-Port ta' Misurata u din il-konsenja kellha tiġi ikkonsenjata lil terzi liema terzi ma kienux posizzjoni li jieħdu l-konsenja u għalhekk baqgħet abbord.

Illi l-imsemmija prodotti għew ingustament issekwestrati flimkien mal-Bastiment MVF – MAE YEMANJA proprjeta tal-kumpanija Gulf Fisheries Limited u dan skond Nota ta' Qbid 46/12 in kwantu s-sigaretti u Nota ta' Qbid numru 47/2012 in kwantu l-imsemmi Bastiment.

Illi l-Qbid kien illegittimu u irregolari u l-Kontrollur tad-Dwana u l-uffiċjali ssekwestraw tali merkanzija u l-Bastiment ingustament stante illi r-rikorrent informa lill-uffiċjali li l-merkanzija kienet koperta bid-dokumenti opportuni u kien hemm kull intenzjoni li l-oġġetti jiġu dikjarati lid-Dwana, iżda minkejja dan, il-Kontrollur xorta ordna s-sekwestru u l-Qbid. Illi mad-dhul tal-Bastiment effettivament għew iddikjarati idda l-Uffiċċjal ma ridux jagħtu kopja tad-dikjarazzjoni u li baqgħet qatt ma nġhatat. L-atturi dejjem informaw lill-uffiċjali illi l-merkanzija kienet koperta bil-Bil of Lading u Cargo manifest opportun.

Illi l-Kontrollur tad-Dwana sussegwentement issekwestra sija l-Bastiment kif wkoll kull merkanzija mgħobbija fuq l-istess u nħargu n-Noti ta' Qbid 46/12 u 47/12 rispettivament li għew notifikati lir-rikorrenti fil-31 ta' Awissu 2012 skond Dokument C u D.

Illi l-imsemmija Noti ta' Qbid numru 46/12 u numru 47/12 inħargu intortament u ingustament state illi r-rikorrenti huma totalment estranji minn kull allegazzjoni jew ksur tal-Ordinanza tad-Dwana kap 37 u mill-Att dwar id-Dazju tas-Sisa kap

382 tal-Liġijiet ta' Malta u kienu awtorizzati fl-ewerċizzju tal-Kummerċ tagħhom li jkollhom tali markanzija.

Illi kif jista' jirri\ulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza; il-konvenut qed jitlob il-Qbid ai termini tal-Artikolu dettaljati fl-imsemmija Noti ta' Qbid.

Illi r-rikorrenti ma jistgħux qatt jkun misjuba ħatja bi ksur tal-Artikoli 60(b), (h), (k), Artikolu 68(1) u 69(1), (2), tal-Ordinanza tad-Dwana kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta u tal-Artikoli 17(1)(a)(d) u 17(2) tal-kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta stante illi kien proprju fl-ewerċizzju tal-kummerċ legittimu u previst mil-Liġi li kellhom abbord il-bastiment l-imsemmija prodotti.

Illi l-konvenut minkejja li gie debitament interpellat sabiex jirilaxxa l-imsemmija oġġetti dettaljati fin-nota ta' Qbid numru 46 u 47/12 proprjeta tar-rikorrenti u l-intimat ntabab illi jirrevoka, jirtira u jannulla l-istess Noti ta' Bdid u jirritorna l-pussess effettiv tal-oġġetti maqbuda, baqa' inadempjenti permezz ta' ittri debitament nnotifikati lill-intimat fit-12 ta' Settembru 2012.

Illi l-Qbid tal-Bastiment inoltre effettwat l-attivit` kummerċjali tal-attur li huwa mizmum mill-ewerċizzju tal-kummerċ sakemm din tiġi rilaxxata u dan qed jikkawza danni finanzjarji kontinwi u inġenti.

Illi l-istima tal-valur tas-sigaretti kontenuta fin-nota ta' Qbid 46/2012 fi kwalsiasi kaz hija inkorretta u ma tirispekkjax il-valur rejali tal-oġġetti li jiswew ferm anqas kif jikkonfermaw id-dokumenti li ser jigu esebiti u kif a tempo vergine kkonfrma l-attur. Ukoll il-valutazzjoni tal-Bastiment Mae Yemanja fl-ammont ta' €35,000 mhuwiex il-valur rejali stante li kif jidher f'dokumenti ufficjali dan inxtara mill-atturi għas-somma ta' €15,000 fis-sena 2002.

Talab lil din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara illi n-noti ta' Qbid numru 46/2012 u 47/2012 inħargu ingustament b'mod arbitrarju u ingust u għalhekk għandhom jigu revokati.

2. Tordna lill-konvenut jirrilaxxa kull oġġett jew merkanzija miżmuma fil-pussess tiegħu li tappartjeni lir-rikorrenti u tordna r-rilaxx tal-Bastiment jew ir-rilaxx tal-garanzija u depożitu tal-valur reklamati mill-intimat u li jista jinstab iddepożitat in sostituzzjoni tal-imsemmi vapur.
3. Tillikwida d-danni kollha eventwali u konsegwenzjali għal dan il-qbid ingust u zbaljat.
4. Tikkundannah li jhallas lill-atturi kwalsiasi ammont li jiġi hekk likwidat in linja ta' danni minhabba dan il-qbid ta' oġġetti u tal-imsemmi bastiment li għandhom jinkludu fost l-oħrajn il-valur kummerċjali ta' l-oġġetti li llu ċertament skadew u l-prezz jew devalwazzjoni u ħsarat ikkawzati fuq il-istess bastiment u/jew l-interessi legali li jinkorru fuq kull somma hekk depositata in sostituzzjoni tal-eventwali rilaxx tal-istess bastiment ai termini tal-Artikolu 72(4) ta-kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta.
5. In linja sussidjarja u alternattiva fil-kaz illi l-ewwel erbgha talbiet ma jigux milqugha l-attur jitlob li din l-Onorabbli Qorti tiddikjara n-noti tal-qbid 46/2012 irregolari in kwantu l-valur tas-sigaretti għandu jiġi ridott u konsegwentement kull dazju relattiv ridott skond l-istess valur. In kwantu l-valur tal-Bastiment fin-nota ta' Qbid 47/2012 u kull somma depositata minflok l-istess għandha tiġi ridotta għas-somma ta' €15,000 u tordna għalhekk ir-rimbors ta' €20,000 bilanċ tal-istess depositu mitlub irregolari.

Rat ir-Risposta Ġuramentata tad-Direttur Ġenerali (Dwana) li permezz tagħha eċċepixxa:

(1) Illi l-qbid tal-konsenja ta' sigaretti li kienet tinstab fuq il-MV MAE YEMANJA u l-qbid ta' l-imsemmija lanċja permezz tan-Noti ta' qbid li jgħibu n-numri ta' referenza 46 u 47 tas-sena 2012 rispettivament, sar mill-esponent peress li fuq l-istess lanċja nstabet kwantita` ta' sigaretti u ċioe (2,283) elfejn, mitejn u tlieta u tmenin kartuna b'(200) mitejn sigarett kull kartuna li fuqhom ma kienux

thallsu t-taxxi ta' importazzjoni, tas-Sisa u tal-VAT u għalhekk il-lanċja kienet soġġetta għall-qbid, u dan b'mod tassattiv, ai termini tal-Artikoli 60, 68, 69 tal-Kap 37 kif ukoll l-Artikolu 17 tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta.

(2) Illi t-taxxi li kellhom jiġthallsu fuq dawn is-sigaretti kienu jammontaw għal total ta' (€82,503.39) tnejn u tmenin elf, ħames mija u tlieta u disa u tletin centezmu.

(3) Illi dawn huma proceduri *in rem* għar-rilaxx ta' l-imsemmija sigaretti u tal-lanċja maqbuda ai termini tal-Artiklu 72 et seq tal-Kap 37 u għalhekk il-kwistjoni hi jekk l-oġġetti ġewx maqbuda skond il-liġi, u jekk effettivament l-istess lanċja kinetx il-mezz tal-ġarr ta' oġġetti li kienu se jiddaħħlu f'Malta b'mod irregolari u bi ksur tal-liġijiet doganali u fiskali. Inoltre, dan seħħ *del resto* anke fuq ammissjoni ta' l-istess rikorrent Carmelo Grech li ingieb lura skortat minn lanċja tal-Membri tal-Forzi Armati wara li kien daħal fil-Port il-Kbir u x'hin kien viċin hafna tal-moll fejn kien se jorbot u instemgħet persuna tgħajjat li hemm l-uffiċċjali tad-Dwana, f'daqqa waħda ħarab bil-lanċa minn fuq il-post, kif se jiġi ippruvat fit-trattazzjoni tal-azzjoni odjerna.

Semgħat il-provi mressqa u d-dokumenti esibiti;

Rat in-Nota tal-konvenut li permezz tagħha esebixxa garanzija bankarja in sostituzzjoni tal-lanċa Mae Yemanja *ai termini* tal-Artiklu 72(4) tal-Kap 37 (fol 196) esibita wara li l-kawża giet iddiferita għas-sentenza;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tas-6 ta' Dicembru 2018 (fol 214) fl-ismijiet Il-Pulizija (Spettur Angelo Gafa') vs Carmelo sive Charles Grech, ukoll esibita wara li din il-kawża giet differita għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi l-konvenut permezz ta' Nota ta' Qbid numru 46/2012 qabad kunsinna ta' sigaretti li sab abbord il-bastiment MAE YEMANJA proprjeta` ta-soċjeta attriċi misjuq mill-attur li tiegħu kien il-Kaptan u dan fuq suspett li s-sigaretti ma kinux sejrjn jiġu ddikjarati mad-Dwana u ssekwestra wkoll l-bastiment ai termini tal-Ordinanza tad-Dwana. L-atturi qegħdin jallegaw li l-imsemmija sekwestri saru b'mod arbitrarju u ingust u għalhekk għandhom jiġu revokati. Talab ukoll il-likwidazzjoni u l-ħlas tad-danni u sussidjarjament, it-tnaqqis tal-valur tas-sigaretti u tad-dazju relattiv;

Illi jirriżulta li bejn il-15 u s-16 t'April 2012 l-attur kien daħal fil-Port il-Kbir, Valletta. Waqt li kien fi triqtu lejn Malta avża lit-turretta ta' Malta li tagħtu l-permess jidhol u jitrakka ma' Fuel Wharf, taht Kordin. Id-Dwana u l-aġent tal-vapur kienu avżati bid-dħul li kien se jsir. Meta l-bastiment qorob lejn ix-xatt, f'daqqa waħda reġa' lura, u reġa' hareġ mill-Port. Skont l-attur, dan sar għaliex kellu l-ħsara fil-pitch tal-propellor u beża' li jekk jitrakka jagħmel il-ħsara. Talab u kiseb permess mingħand it-Turretta biex jerga' johroġ. Sadanittant tad-Dwana, li kienu lesti fejn kellu jitrakka l-bastiment, hasbu hażin meta raw il-manuvra mhux tas-soltu. Jistqarru wkoll li semgħu lil xi hadd mhux identifikat jgħajjat li kien hemm tad-Dwana u li kien f'dan il-mument li l-bastiment dawwar ir-rota. Għamlu rapport. Il-bastiment reġa' lura x-xatt akkumpanjat mill-Forzi Armati ta' Malta. Sar tiftix fuqu u nstabu s-sigaretti. Interrogat fid-Depot tal-Pulizija, u mistoqsi mill-ispettur Gafa għad-dokumenti, l-attur kien pront hariġhom u tahomlu. Fid-dokumenti kien hemm imniżżel il-kelma "nil" ingassata u sostitwita bl-ammont ta' sigaretti li fil-fatt kien hemm fuq il-bastiment. Skont l-attur, is-sigaretti kien xtrahom minn Cipru u pprova jbiegħhom il-Libya iżda ma hellewħx. Imbagħad biegh parti kbira minnhom fuq il-baħar lil vapur li ma identifikax. L-aġent irċieva struzzjonijiet mill-bastiment biex ibiddel il-kelma "nil" wara li l-vapur reġġa' lura minn mal-moll. Jistennew lill-attur fuq il-moll kien hemm martu u ibnu. L-attur stqarr mal-ispettur Gafa li kien bi ħsiebu jbiegħ

is-sigaretti f'Malta iżda jsostni li dan għamli għax l-ispettur heddu li kien se jarresta lil martu u lil ibnu. Jgħid li d-ditta tas-sigaretti mhix magħrufa f'Malta u mhux kummerċjabbli hawnhekk. L-ispettur ċaħad din l-allegazzjoni. L-ispettur mexa mal-liġi kif kienet dak iż-żmien u ta l-opportunita lill-attur ikellem avukat qabel ma beda l-interrogazzjoni; iżda mhux waqt li kienet għaddejja.

L-attur għadda minn proċeduri kriminali konsistenti f'diversi akkużi relatati mal-importazzjoni illegali tas-sigaretti. Għe liberat b'sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati tal-21 ta' Mejju 2018. Dik il-Qorti skartat l-ammissjoni fl-istqarrija lill-Pulizija minhabba sentenza kostituzzjonali (mogħtija minn din il-Qorti fil-kompetenza kostituzzjonali tagħha u li iktar tard għet ikkonfermata mill-Qorti Kostituzzjonali fl-14 ta' Dicembru, 2018) li ddikjarat li stqarrija mhux fil-preżenza tal-avukat tkun nulla. Sentenza li għet ikkonfermata mill-Qorti tal-Appell Kriminali tas-6 ta' Dicembru 2018 li għet esibita a fol 214 tal-proċess meta din il-kawża kienet diġa mħollija għas-sentenza.

Illi b'danakollu, in-nullita` ta' stqarrija lill-Pulizija għall-fini tal-proċess kriminali ma jfissirx li ma tiswiex għall-fini tal-proċess ċivili. F'dik l-istqarrija, l-attur ammetta li kellu l-intenzjoni li jimporta s-sigaretti f'Malta mingħajr ma jiddikjarahom. Għalhekk din il-Qorti għandha għad-disponibilita` tagħha prova li l-Qorti in sede kriminali ma kellhiex - ir-regina tal-provi. L-attur stqarr li għamel l-ammissjoni billi gie suggerit mill-ispettur Gafa li kien sejjer jinterroga lil martu u lil ibnu. Din il-Qorti ssibha diffiċli temmen lill-attur li huwa ammetta t-tort biex jipprotegi lill-familjari tiegħu. Huwa mar oltre u saħansitra semma' l-prezzijiet li bihom kien sejjer ibiegh dawn is-sigaretti. Fejn deherlu li ma jagħtix informazzjoni ma beżax jirrifjuta li jagħtiha, bħall-identita` tal-vapur li allegatament hatt is-sigaretti għal fuqu f'nofs ta' baħar għajr dawk li kellu meta daħal fil-Port il-Kbir; jew lil min kien se jbiegh dawn is-sigaretti (fol 92). Dan żgur ma kienx xenarju fejn l-Ispettur interrogatur kien qiegħed jippressa

indebitament lill-attur biex jammetti hwejjeg li ma kinux veri. Tenut kont ta' din l-ammissjoni, din il-Qorti tista' tieqaf hawn.

Illi b'danakollu, kważi għal kollox independentement mill-istqarrija lill-Pulizija, xorta waħda jirriżultaw provi sal-grad ta' probabilita', kif rikjest f'kawża ċivili. Tabilhaqq, fil-proċeduri penali kontra l-attur, il-Qorti tal-Appell hasset li kellha tirmarkata li kienet taqbel mal-ewwel Qorti li **“l-prosekuzzjoni waslet sal-grad tal-probabbli iżda mhux ta' mingħajr dubju dettat mir-raġuni”**;

Illi din il-Qorti, li semgħet il-provi mressqin quddiem il-Qorti kriminali *ex novo*, taqbel perfettament mal-konklużjoni tal-istess Qorti li fuq bażi ta' probabilita' l-attur kien qiegħed jipprova jdaħħal is-sigaretti llegalment f'Malta. Il-Qorti tinnota kif:

(i) minkejja li r-raġuni li ġiebu l-atturi biex jispjegaw il-manuvra tagħhom kienet li l-vapur kellu xi ħsarat, ma ġiebu l-ebda xhud biex jikkonferma din il-ħsara minkejja li fost il-lista tax-xhieda hemm imniżżel “Yaser ta' nazzjonalita' Egizzjana impjegata bħala inginier abbord il-bastiment” (fol 4). Barra minn hekk, il-bastiment daħal lura l-port ibahħar b'mod regolari u mingħajr għajjnuna mill-Forzi Armati li kienu qegħdin jakkumpanjawh lura fil-port. Kemm l-uffiċċjali tad-Dwana kif ukoll l-uffiċċjal tat-turretta xehdu li ma kienx soltu li bastiment li jkollu problema fil-magni jerga' johroġ barra mill-Port, speċjalment billejl.

(ii) ix-xhieda tal-uffiċċjal tad-Dwana Saviour Balzan (fol 133) li sema' lehen iwissi bil-preżenza tagħhom minnufih qabel ma l-bastiment reġa' tbiegħed minn mal-moll fejn kien sejjer jitrakka. Dan ikkonfermaħ l-attur innifsu fl-istqarrija li għamel lill-pulizija (fol 92)

(iii) il-bastiment dam madwar għaxar minuti sabiex daħal mill-breakwater sal-moll fejn kellu jitrakka, iżda ħareġ ‘il barra fi tlett minuti (xhieda tal-uffiċċjal tad-Dwana Saviour Balzan a fol 135) evidentement b'velocita' ferm ogħla minn dik permessa fil-port. Konsapevoli ta' dan, l-attur xehed li ħareġ “dead slow” (fol

108). Dan meta allegatament kien bil-ħsara u seta' kien ta' periklu għal biċċiet tal-baħar oħrajn fil-port. Atteggjament dan ta' bniedem li ried jiskappa mill-iktar fis biex jgħatti xturu. Fil-fatt ma rrapportax meta hareg mill-breakwater kif suppost jagħmel (xhieda ta' Victor Muscat, operatur tat-Turretta a fol 184) u ma rrispondiex lil tat-turretta meta hareg 'il barra mill-port: "Għajjattlu kemm-il darba u ma rrispondiex" (fol 123).

(iv) L-attur, in kontro-eżami (fol 112) stqarr li l-informazzjoni dwar is-sigaretti għaddiha lill-aġent Joseph Said (li kien jistennih fuq ix-xatt) "mill-bidunett... konna għadna lanqas dħalna l-ewwel darba". Dan hu kontradett minn Joseph Said innifsu li xehed li rċieva l-istruzzjonijiet biex inizzel is-sigaretti wara li l-bastiment kien daħal u hareg mill-port (fol 168).

(v) Jerome Azzopardi, uffiċjal tad-Dwana ċaħad dak li allega l-attur u ċjoe`:

- li gie avżat minn qabel li diehel bastiment bid-drogi jew armi fuqu (fol 148)

- li qal lill-attur li ma kinux qegħdin ifittxu għas-sigaretti (fol 149).

Valur tas-sigaretti

Il-valur li l-konvenut ta lis-sigaretti hu ta' €13,241.40 għalkemm ma jirriżultax kif wasal għalih (fol 8). L-attur wera li normalment is-sigaretti in kwistjoni kienu jinbiegħu bejn \$95 u \$130 kull kartuna (fol 71) u li hu xtrahom bil-\$115-il kartuna (invoice a fol 41 rilaxxjat minn Sabah Shiping (sic) and Trading L.T.D. – Famagusta Free Port datat 16.05.2012 – dokument li għabu wara li mporta s-sigaretti u kkonfermati mill-attur a fol 82) – Total: \$5,290. Il-konvenut ma miera bl-ebda mod dan il-valur. Il-Qorti ħadet ir-rata tal-kambju ta' 1US \$ = €0.89. Għalhekk : \$5,290 = €5,943.82. Għalhekk proporzjonalment:

Valur	Sisa	Dazju Importazzjoni	VAT	Total taxxa
€13241.40	€60,271,20	€7727.05	€14,605.14	€82,603.39
€5,943.82	€27,049.71	€3,467.9	€6,554.79	€37,112.40

Illi l-attur ma ġab l-ebda prova ta' xi danni li jallega li soffra.

Decide:

Għal dawn il-motivi, l-Qorti:

(1) tiċhad l-ewwel, it-tielet u r-raba' talba.

(2) tilqa' l-ħames talba billi tirriduċi l-valur tat-taxxa għas-somma ta' €37,112.40 komputata kif fuq indikat.

(3) tilqa' t-tieni talba billi tordna r-rilaxx ta' kull oġġett jew merkanzija miżmuma skont in-Nota ta' Qbid numru 46/2012 40 u r-rilaxx u tal-garanzija bankarja fuq imsemmija relatata mal-bastiment fi żmien xahar minn meta jiġihallas id-dazju u taxxi oħra fuq il-valur ta' €37,112.

L-ispejjeż ta' din il-kawża jiġihallsu mill-attur.

ONOR. IMĦALLEF

GRAZIO MERCIECA